

Qorti tal-Appell Kriminali

Onor. Imhallef Dr. Edwina Grima LL.D.

Appell Nru: 51/2023

Il-Pulizija

Vs

Henry Grixti

Illum, 27 ta' Ottubru 2023

Il-Qorti;

Rat l-imputazzjonijiet dedotti kontra l-appellat, Henry Grixti, detentur tal-karta tal-identita' Maltija bin-numru 651558M, akkużat quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali talli nhar l-4 ta' Lulju 2022, għall-ħabta ta' 10:30hrs, gewwa Triq Salib tal-Marsa, Marsa, saq vettura bin-numru ta' registrazzjoni JBD 463:

1. Saq vettura bil-mutur jew vettura oħra, mingħajr liċenzja tas-sewqan;
2. Uza, għieghel jew halla lil persuna oħra tuza vettura bil-mutur fit-toroq, kemm il-darba, għall-uzu tal-vettura minnu jew min dik il-persuna l-oħra, skond il-kaz, ma tkunx isseħh polza ta' assigurazzjoni dwar ir-riskji ta' terzi persuni;

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Magistrati (Malta) bhala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali tas-17 ta' Jannar 2023, fejn il-Qorti, filwaqt li lliberat lill-imputat mill-imputazzjoni numru (2) peress illi ma rriżultatx, sabitu ħati, fuq ammissjoni tiegħu stess, tal-ewwel imputazzjoni (Kap. 65, Art. 15(1)(a)) u kkundanatu jhallas multa ta' tlett mitt Ewro.

Inoltre, il-Qorti swalifikatu ukoll milli jkollu jew milli jikseb liċenzja tas-sewqan għall-perijodu ta' tmint ijiem.

Rat ir-rikors tal-Avukat Ġenerali, ipprezentat fl-20 ta' Frar 2023, fejn talab lil din l-Qorti sabiex tirrifirma s-sentenza appellata billi tikkonfermaha f'dik il-parti fejn sabet htija fir-rigward tal-ewwel imputazzjoni u tħassarha u tirrevokaha f'dik il-parti fejn ma sabetx htija fir-rigward tat-tieni imputazzjoni u minflok issib htija f'dan ir-rigward ukoll u tinfliggi piena adegwata u skont il-liġi.

Rat l-atti u d-dokumenti kollha.

Rat il-fedina penali aġġornata tal-appellat esebita mill-Prosekuzzjoni fuq ordni tal-Qorti.

Semgħet trattazzjoni.

Ikkunsidrat:

Illi, fl-uniku aggravju vventilat minnu, l-Avukat Ġenerali jishaq li ma jaqbilx mal-konkluzjoni milhuqa mill-Ewwel Qorti fejn din illiberat lill-appellat mit-tieni imputazzjoni għar-raġuni illi galadarba l-appellat, fil-jum indikat fiċ-ċitazzjoni, ma kienx fil-pussess ta' liċenzja tas-sewqan valida, allura awtomatikament ma seta' qatt ikun kopert b'polza ta' assigurazzjoni.

Illi, kif tajjeb stqarret l-Ewwel Qorti fis-sentenza tagħha, tul is-snin kien hemm deċiżjonijiet li jidhru kemmxejn konfliġġenti mill-qrati tagħna dwar x'interpretazzjoni għandha tingħata lid-disposizzjonijiet ta' l-Artikolu 3 tal-Kapitolu 104 tal-Liġijiet ta' Malta, liema artikolu tal-liġi jikkontempla ir-reat ta' sewqan mingħajr kopertura ta' assigurazzjoni u li jiddisponi illi:-

Bla hsara tad-disposizzjonijiet ta' din l-Ordinanza, hadd ma jista' juza jew iġieghel jew iħalli lil persuna oħra tuza vettura bil-mutur fit-toroq kemm-il darba, għall-użu tal-vettura minnu jew minn dik il-persuna l-oħra, skont il-każ, ma tkunx isseħħ polza ta' assigurazzjoni dwar ir-riskji ta' terzi persuni, skont id-disposizzjonijiet ta' din l-Ordinanza.

Illi, pero' il-legislatur ma waqafx hemmhekk u xeħet il-piż tal-prova fuq l-persuna imputata biex jeżimi ruħu mir-responsabbilta' penali dwar din l-infrazzjoni tal-ligi meta iddispona fis-sub-artikoli (1A) u (1B) ta' l-istess artikolu illi:-

(1A) Ikun prezunt li ma kienx hemm polza tal-assigurazzjoni fis-seħħ skont is-subartikolu (1), kemm-il darba min jiġi akkużat b'reat taħt is-subartikolu (1) ma jgibx prova kuntrarja billi juri ċertifikat tal-assigurazzjoni maħruġ taħt l-artikolu 4(4).

(1B) Tista' tingħata eċċezzjoni valida, fil-prosekuzzjoni ta' reat taħt is-subartikolu (1), mill-akkużat jekk igib prova li r-reat ikun sar mingħajr ma huwa kien jaf bih u li jkun eżercita kull diligenza dovuta biex ma jhallix li r-reat isir.

Illi, ukoll l-artikolu 4(4) ta' l-istess Att jipprovdi hekk:

Polza ta' assicurazzjoni ma għandha ebda effett għall-finijiet ta' din l-Ordinanza kemm-il darba u sakemm ma jiġix maħruġ mill-assiguratur awtorizzat favur il-persuna li ħadet il-polza, ċertifikat (hawnhekk iżjed 'il quddiem imsemmi "ċertifikat ta' assicurazzjoni") fil-forma stabbilita; u meta l-polza ta' assicurazzjoni tkun ċertifikat internazzjonali ta' assicurazzjoni, dak iċ-ċertifikat internazzjonali għandu, għall-finijiet kollha ta' din l-Ordinanza ħlief meta r-rabta tal-kliem ma teħtieġx xort'oħra, ikun iċ-ċertifikat ta' assicurazzjoni meħtieġ li jinħareġ taħt dan is-subartikolu.

Illi, huwa evidenti minn qari ta' din id-disposizzjoni tal-ligi illi għandha tirriżulta ir-reita' kull meta ma jkunx hemm fis-seħħ favur il-persuna imputata bir-reat taħt l-Artikolu 3 polza ta' l-assigurazzjoni. Il-legislatur, imbagħad, iquieghed fuq l-ispalla tal-persuna akkużata l-htieġa li huwa jeżonera ruħu mir-responsabbilta' kriminali meta allura għandu jgib prova illi l-vettura hija koperta b'polza ta' l-assigurazzjoni dwar ir-riskji ta' terzi persuni u dan billi juri li hemm fuq saqajh ċertifikat ta' l-assigurazzjoni maħruġ fit-termini ta' l-artikolu 4(4) ta' l-Ordinanza **favur tiegħu**. Illi din il-Qorti ma tistax allura taqbel mal-fehma tal-Ewwel Qorti illi huwa biżżejjed li jkun hemm ċertifikat ta' assicurazzjoni maħruġ fuq kwalunkwe persuna, għaliex l-artikolu 4(4), li jagħmel referenza għalih l-artikolu 3(1A), jinneċċesita illi dan ikun maħruġ favur dik il-persuna li tkun qed issuq il-vettura, u l-kwistjoni dwar jekk l-obbligazzjonijiet naxxenti minn din il-polza tal-assigurazzjoni għandhomx ikunu onorati xorta waħda mis-soċjeta assicuratrici għalkemm il-vettura ma tkunx misjuqa minn sewwieq awtorizzat skont il-polza tal-assigurazzjoni, hija *res inter alios acta*, u kif tajjeb tistqarr

l-Ewwel Qorti hija kwistjoni purament ta' natura civili li ma għandha ikollha ebda piż fil-kamp penali.

Illi, mill-polza ta' assigurazzjoni eżebita in atti jirrizulta li din tipprovdi kopertura fir-rigward tal-vettura tal-għamla Toyota bin-numru ta' registrazzjoni JBD 463, u dan għal perijodu bejn l-1 ta' Novembru 2021 u il-31 ta' Ottubru 2022. *In oltre*, mill-istess dokument jidher li l-*Policyholder* huwa propju l-appellat. Minn eżami akkurat ta' dan id-dokument, iżda, jirrizulta illi din il-polza tal-assigurazzjoni kienet imgedda mill-appellat fis-26 ta' Lulju 2022 fil-ħin 10:45:16, sabiex b'hekk huwa evidenti illi dan it-tigdid sar mill-appellat proprju **wara** li kien imwaqqaf mill-pulizija fuq dan il-każ fl-04 ta' Lulju 2022.

Illi, ukoll mill-affidavit ta' Stephen Cachia, in rappresentanza ta' *Transport Malta* jirrizulta li l-appellat "*fl-4 ta' Lulju 2022, ma kellu l-ebda kategorija ta' licenzja tas-sewqan Maltija*". L-appellant stess jammetti meta mitkellem mill-pulizija illi ilu jsuq għal erbghin sena u qatt ma kellu licenzja tas-sewqan. Madanakollu jidher illi huwa xortawaħda jirnexxielu jikseb kopertura minn għand kumpanija tal-assigurazzjoni.

Illi, esposti dawn il-fatti probatorji, jirrizulta minn eżami tač-čertifikat ta' l-assigurazzjoni eżebita a fol. 5 tal-atti illi nħarġet polza ta' assigurazzjoni mahruġa f'isem l-appellat mis-soċjeta *Posta Insure Agency Limited*, aġenti għal *Mapfre Middlesea Insurance*, għalkemm huwa ma kellux licenzja tas-sewqan fuq ismu. Mill-atti madanakollu ma jirrizultax x'kien il-mottiv li wassal lill-imsemmija soċjeta toffri din il-kopertura meta ma kienx hemm ottemperanza mat-termini u kundizzjonijiet tal-polza, jew inkella jekk dan il-fatt materjali kienx ġie mistur lilhom mill-appellat bħala l-assigurat tagħhom. Dan qed jingħad għaliex huwa pależi illi n-nuqqas ta' licenzja tas-sewqan hija waħda mir-restrizzjonijiet għal kopertura kkuntrattata bejn l-assigurat u l-assigurator¹. Mhux biss iżda lanqas jirrizulta x'kien il-motiv li s-soċjeta tal-assigurazzjoni offriet il-kopertura fis-26 ta' Lulju 2022 għal perijodu bejn l-1 ta' Novembru 2021 u l-31 ta' Ottubru 2022, u dan ftiit ġimghat wara li l-appellat inqabad isuq il-vettura mill-pulizija mingħajr licenzja tas-sewqan.

¹ <https://www.mapfre.com.mt/media/IPID-Motor-MTRI-V4.0-010423.pdf>

Illi, kif gie stabbilit fil-kawzi bl-ismijiet "Il-Pulizija vs. Plamen Petko"² u "Il-Pulizija Vs Jonathan Grech"³ -

".... gie ritenut minn din il-Qorti fl-Appell Kriminali *Il-Pulizija vs. Peter Paul Micallef*⁴ meta kienet saret ukoll riferenza ghas-sentenza *Il-Pulizija vs. Carlo Abela*⁵ fejn din il-Qorti irriteriet li galadarba persuna ma jkollhiex licenzja tas-sewqan, hi ma tistax tkun koperta b' polza ta' assikurazzjoni u fil-fatt dik hi l-pozizzjoni legali , ghax galadarba jigi pruvat li d-driver ma jkollux driving licence, ebda insurance ma tkoprieh. Jekk umbaghad id-driver ikun daqstant fortunat li jsib xi assikurazzjoni li lesta li tkoprieh anki meta ma jkunx licenzjat biex isuq, jispetta lilu biex jagħmel il-prova ta' tali kopertura u mhux lill-Prosekuzzjoni li tipprova li dik il-karozza partikolari ma kienetx koperta b' polza ta' assikurazzjoni jew li tali assikurazzjoni ma tkunx tkopri lil dak id-driver. Biex issir tali prova altrimenti kull darba jkunu iridu jigu prodotti bhala xhieda r-rapprezentanti tal-assikurazzjonijiet kollha li joperaw f' Malta u Ghawdex biex jiddikjaraw jekk hemmx polza għall-dik il-vettura jew le u f' kaz li iva jekk id-driver individwalment hux kopert"

Illi, hekk kif gie ritenut minn dina l-Qorti diversament preseduta fil-kawza fl-ismijiet "Il-Pulizija vs Gilbert Gatt"⁶ deċiza nhar il-11 ta' Mejju 2023 -

F'kull kaz, anki kieku l-karozza tkun koperta b'assikurazzjoni, dan ma jfissirx li kull driver li jirkeb fiha, jkunx licenzjat jew le, jkun ukoll kopert b'polza kontra r-riskji tat-terzi persuni ghax jistghu ikun hemm restrizzjonijiet dwar min ikun kopert b' polza partikolari.

Illi allura kien jispetta lill-appellat jipprova, galadarba huwa ammetta li ma kienx kopert b'licenzja tas-sewqan, illi il-polza ta'l-assigurazzjoni mahruġa ukoll favur tiegħu kienet toffri kopertura fl-eventwalita' illi huwa jikkaguna hsara lil terzi, u dan galadarba f'dan il-kaz għandhom jkunu prezunti r-restrizzjonijiet li hemm fuq kwalunkwe polza ta' l-assigurazzjoni meta xufier ma jkollux licenzja tas-sewqan. L-appellat, izda, din il-prova ma jagħmilhiex u jistrieħ semplicement fuq il-provi li ressqet il-Prosekuzzjoni, u ċ-ċertifikat tal-assigurazzjoni minnu eżebit li ma kenux suffiċjenti sabiex il-presunzjoni li tistabbilixxi l-ligi li ma kienx hemm kopertura assigurattiva tingheleb.

² Deċiza mill-Qorti ta' l-Appell Kriminali nhar it-2 ta' Novembru 2006.

³ Deċiza mill-Qorti ta' l-Appell Kriminali nhar il-25 ta' Jannar 2007.

⁴ Deċiza mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar it-18 ta' Settembru 2002.

⁵ Deċiza mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar il-15 ta' Lulju 1996.

Tant hu hekk illi l-artikolu 10(3) tal-Kapitolu 104 tal-Ligijiet ta' Malta jeżenta lis-soċjeta tal-assigurazzjoni milli tipprovdi kopertura lil terz li jkun sofra ħsara, liema ħsara tkun giet kanonizzata b'sentenza tal-qorti, jekk tipproċedi sabiex tannulla il-polza tal-assigurazzjoni abbażi tal-fatt illi l-assigurat ikun heba minnha xi fatt materjali għal hruġ tal-imsemmija polza:

(3) Ebda somma ma jkollha tithallas mill-assigurat awtorizzat taht id-disposizzjonijiet ta' qabel ta' dan l-artikolu, jekk, f'kawża mibdija qabel, jew fi żmien tliet xhur wara, li jinbeda l-proċediment li fih tkun giet mogħtija s-sentenza, hu jkun ha dikjarazzjoni illi, apparti mid-disposizzjonijiet tal-polza, huwa għandu jedd li jannullaha minhabba li kienet ittiehdet bil-ħabi ta' fatt sostanzjali jew billi gie rappreżentat fatt li kien falz f'xi partikolarità sostanzjali, jew, jekk ikun annulla l-polza għal dik ir-raġuni, illi kellu jedd li jagħmel hekk apparti mill-kondizzjonijiet tagħha."

Konsekwentement tenut kont tad-dicitura tal-liġi applikabbli għal din l-imputazzjoni in dizamina, ma setatx l-Ewwel Qorti tistrieħ unikament fuq iċ-ċertifikat ta' l-assigurazzjoni eżebit u dana peress li gie ppruvat mingħajr l-ebda dubbju, li l-appellat ma kellux liċenzja tas-sewqan u għalhekk ma seta' jkun qatt kopert bl-istess. Kien jispetta lill-appellat, fid-dawl ta' dawn iċ-ċirkostanzi, li jipprova li dak iċ-ċertifikat ta' l-assigurazzjoni kien wiehed validu, tenut kont tar-restrizzjonijiet fuq il-polza li joħorġu *ex lege*, u tenut kont li din il-kopertura ma kenitx fuq saqajha fil-jum indikat fl-imputazzjonijiet migjuba kontra l-appellat, liema prova huwa jibqa' qatt ma jressaq għalkemm kellu jkun ben konxju ta' dawn ir-restrizzjonijiet. F'dan il-każ, anzi hemm il-prova illi l-appellat fil-jum li kien imwaqqaf mill-pulizija ma kienx lanqas kopert b'polza tal-assigurazzjoni billi din giet imġedda mis-soċjeta tal-assigurazzjoni fis-26 ta' Lulju 2022 u allura wara li huwa inqabad fit-triq isuq mingħajr liċenzja valida. Il-Qorti allura tifhem illi kien biss dan l-inċident li xpruna lill-appellat imur iġedded l-assigurazzjoni u xejn aktar. Illi f'dan ix-xenarju probatorju żgur li l-appellat ma jistax jaħrab mir-responsabbilta' penali għal dan ir-reat ukoll.

Il-ħsieb tal-legislatur meta fassal dan ir-reat kien illi jkun hemm l-eżistenza ta' polza ta' l-assigurazzjoni, u mhux sempliċement ċertifikat, li tikkonforma ruħha mar-rekwiziti stabbiliti fl-Ordinanza u li tkopri lis-sewwieq li jkun kiser il-liġi u li hi maħruġa favur tagħha. Din il-kopertura trid tkun fuq saqajha fil-jum meta jkun

kommess l-att vjolattiv tal-liġi. F'dan il-każ kif ingħad mill-provi li hemm fl-atti huwa indubitat illi fil-jum tal-04 ta' Lulju 2022 il-polza tal-assigurazzjoni f'isem l-appellat kienet għadha ma gietx imgedda.

Għalhekk, fid-dawl ta' dawn il-konsiderazzjonijiet il-Qorti tqies li l-aggravju mressaq mill-Avukat Ġenerali jisthoqqlu akkoljiment u li l-Ewwel Qorti kienet legalment zbaljata meta għaddiet sabiex tillibera lill-appellat mit-tieni imputazzjoni dedotta fil-konfront tiegħu.

Għal dawn il-motivi l-Qorti taqta' u tiddeċiedi billi tilqa' l-appell tal-Avukat Ġenerali, tghaddi għalhekk biex tirrifirma s-sentenza appellata billi:

- i) Tikkonfermaha f'dik il-parti fejn sabet lill-appellat, fuq ammissjoni tiegħu stess, ħati tal-ewwel imputazzjoni dedotta fil-konfront tiegħu; u**
- ii) Tirrevokaha f'dik il-parti fejn illiberat lill-appellat mit-tieni imputazzjoni u minflok issibu ħati ta' l-istess, u dana fit-termini ta' l-Artikolu 3 tal-Kapitolu 104 tal-Liġijiet ta' Malta; u**
- iii) Tirrevokaha f'dik il-parti fejn ikkundannat lill-appellat għal ħlas ta' multa ta' tlett mitt Ewro (€300) u minflok tikkundannah iħallas multa ta' tlett elef Ewro (€3,000); u**
- iv) Tirrevokaha f'dik il-parti fejn skwalifikat lill-appellat milli jkollu jew li jikseb liċenzja tas-sewqan għal zmien ta' tmint ijiem u minflok tiskwalifika lill-istess appellat milli jkollu jew li jikseb liċenzja tas-sewqan għal zmien ta' sena u xahar mid-data ta' din is-sentenza.**

Edwina Grima

Imħallef